

Uddannelsers geografiske placering og studerendes studievalg

Kontakt /

Andreas Pihl
Kjærsgård
Seniorkonsulent
apk@eva.dk

I 2021 indgik regeringen og et bredt flertal en aftale om flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark, der bl.a. skal sørge for, at flere uddannelser er tilgængelige for unge, der ikke bor i eller nær de store studiebyer. Men hvilke forhold er særligt vigtige for studerende, når det kommer til uddannelsens geografiske placering og dens betydning for de studerendes studievalg? Dette notat kortlægger, hvor vigtigt de studerende anser uddannelsens geografiske placering for at være, og hvilke forhold der i den forbindelse har haft særlig betydning for dem.

Hovedresultater

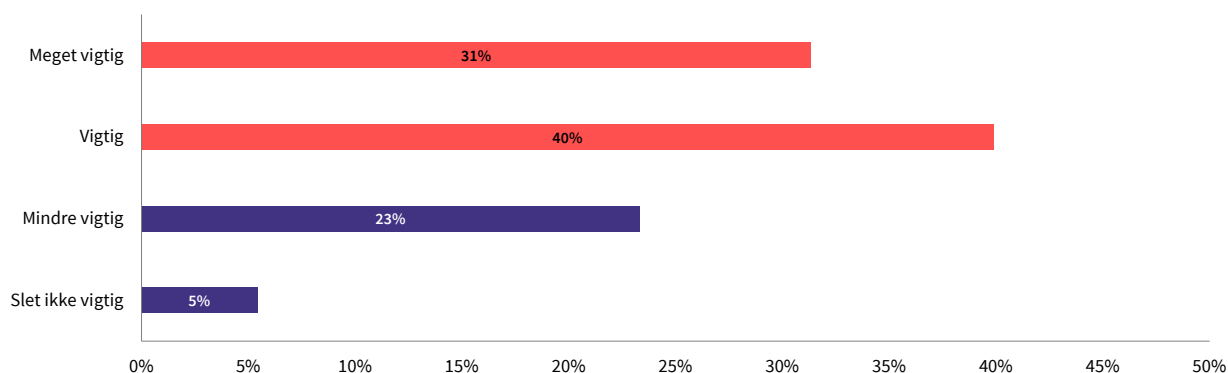
- Størstedelen af de studerende (71 %) mener, at uddannelsens geografiske placering har været meget vigtig eller vigtig for deres studievalg.
- Andelen, der angiver, at **nærhed til den studerendes nuværende bopæl** er vigtigt eller meget vigtigt ved uddannelsens geografiske placering, er særligt høj blandt studerende, der er 26 år eller ældre (89 %), studerende med eud-, eux- eller hf-baggrund (81-85 %), studerende med gymnasiesnit på 2-3,9 (82 %), studerende på erhvervsakademierne (84 %) eller studerende, der kommer fra en hovedstads- (84 %) eller en storbykommune (82 %).
- Andelen, der angiver, at **det sociale liv i byen**, hvor uddannelsen ligger, er vigtigt eller meget vigtigt ved uddannelsens geografiske placering, er særligt høj blandt studerende mellem 21-25 år (75 %), studerende med stx- (73 %) eller hhx-baggrund (75 %), studerende, hvis gymnasiesnit er 10 eller derover (77 %), studerende på universitetsuddannelser (74 %) samt studerende, som kommer fra en storby uden for hovedstaden (74 %).

For størstedelen af studerende har uddannelsens geografiske placering været vigtig i deres studievalg

Figur 1 viser fordelingen af, hvor vigtig uddannelsens geografiske placering har været for de studerendes studievalg.

Figur 1

Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?

Kilde: Data fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2022-kohorten, og fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Spørgsmål: "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Figuren viser andelen af studerende fordelt efter, hvem der har svaret "Meget vigtig", "Vigtig", "Mindre vigtig" eller "Slet ikke vigtig". Spørgsmålet er stillet til kommende studerende, der er tilbudt studieplads på en videregående uddannelse via KOT i august 2022. Resultaterne er vægtede efter populationen af kommende studerende, der er tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2022. N = 19.092.

Figuren viser, at størstedelen af de studerende, der har deltaget i undersøgelsen, har angivet, at uddannelsens geografiske placering har været en vigtig eller meget vigtig del af deres studievalsproces. I alt har 71 % af de studerende svaret, at uddannelsens geografiske placering var meget vigtig (31 %) eller vigtig (40 %) for dem, da de skulle vælge studie. For 23 % har den geografiske placering været mindre vigtig, og for 5 % af de studerende har den geografiske placering slet ikke været vigtigt for dem i studievalget.

Selvom der er en stor andel, som svarer, at den geografiske placering er vigtig for deres studievalg, så ved vi fra andre undersøgelser, at der er andre forhold, som de kommende studerende tillægger større betydning. Faglig interesse er den faktor, som flest studerende (89 %), på tværs af alle videregående uddannelser, fremhæver som i høj grad eller i meget høj grad afgørende for deres studievalg. Men også muligheden for at få et spændende job efter endt uddannelse (86 %), ønsket om at blive en dannet/vidende person (66 %) og muligheden for at få et job, hvor de kan gøre en positiv forskel for andre (65 %), er vigtige for mange. Tilsvarende er der 52 %, der peger på den geografiske placering af uddannelsen som afgørende for deres studievalg (EVA, 2023, figur 3.1). Uddannelsens geografiske placering er altså ikke det forhold, som flest studerende fremhæver som afgørende for studievalget. Men det er alligevel syv ud af ti, der peger på, at det har været vigtigt eller meget vigtigt for deres studievalg.

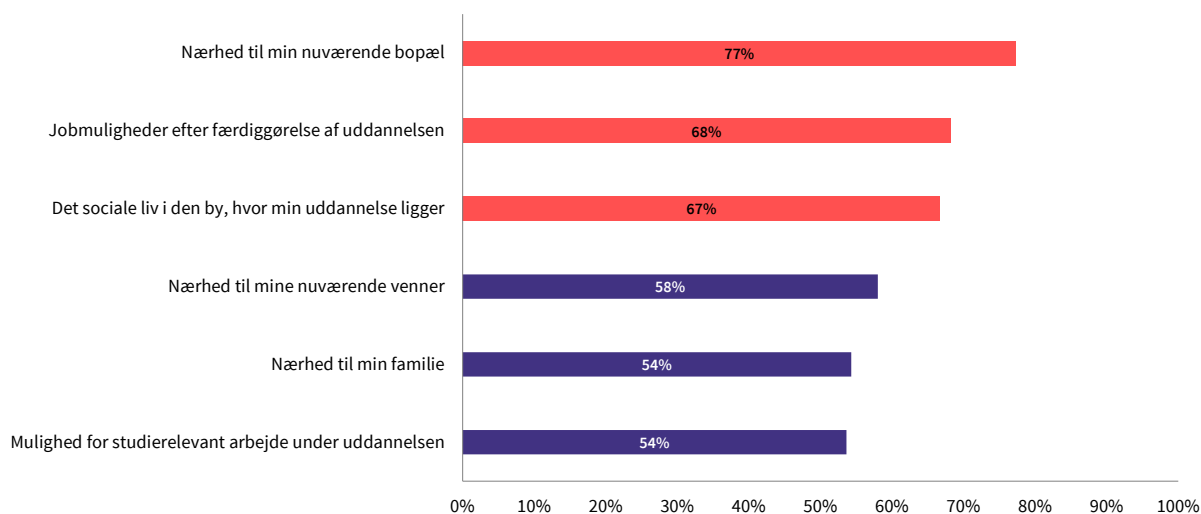
Resten af analysen afgrænser vi til studerende, der har angivet, at uddannelsens geografiske placering var meget vigtig eller vigtig for deres studievalg. Dette er markeret med rødt i figur 1.

Tre forhold ved uddannelsens geografiske placering er vigtigst for de studerende i studievalget

Figur 2 viser, hvilke forhold ved den geografiske placering, der har været vigtige for de studerendes studievalg.

Figur 2

Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser om den geografiske placering af uddannelsen?

Kilde: Kilde: Data fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2022-kohorten, og fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Spørgsmål: "Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser af den geografiske placering af uddannelsen?". Figuren viser andelen, der i alt har svaret "Vigtigt" eller "Meget vigtigt" til de forhold, der spørges ind til i spørgsmålet. Dette spørgsmål er stillet til alle studerende, der har svaret "Meget vigtigt" eller "Vigtigt" til spørgsmålet: "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Spørgsmålet er stillet til kommende studerende, der er tilbudt studieplads på en videregående uddannelse via KOT i august 2022. Resultaterne er vægtede efter populationen af kommende studerende, der er tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2022. N = 13.630.

Figuren viser, at nærheden til nuværende bopæl (77 %), jobmuligheder efter færdiggørelse af uddannelsen (68 %) samt det sociale liv i byen, hvor uddannelsen ligger (67 %), var vigtige eller meget vigtige for størst andele af de studerende i deres overvejelser om den geografiske placering af uddannelsen.

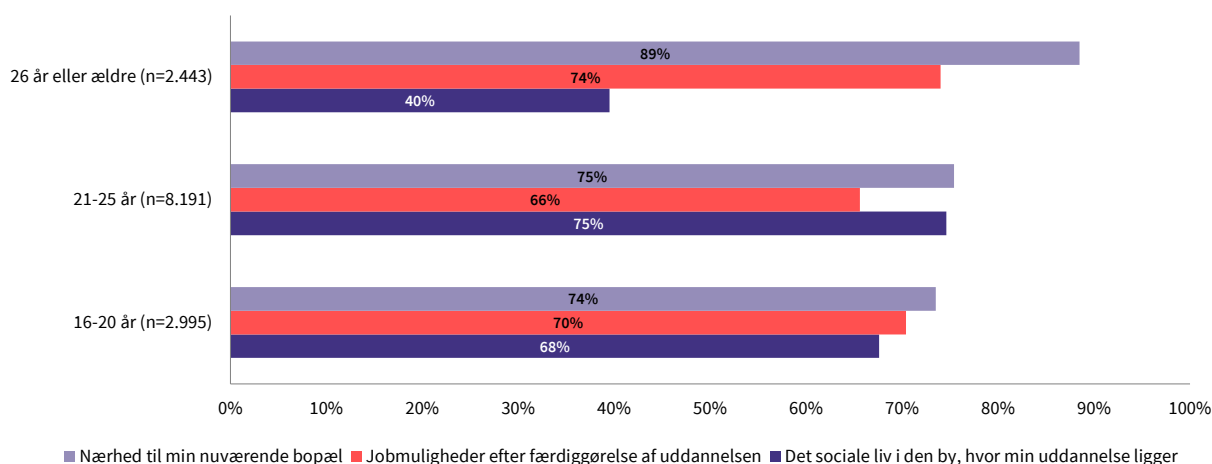
Resten af analysen fokuserer på disse tre forhold, der er markeret med rødt i figur 2.

For ældre studerende er nærhed til bopælen det vigtigste ved uddannelsens geografiske placering

Figur 3 viser, hvordan andelen af studerende fordelt på aldersgrupper vægter geografiske forhold som jobmuligheder efter færdiggørelse af uddannelsen, nærhed til deres nuværende bopæl samt det sociale liv i byen, hvor uddannelsen ligger.

Figur 3
Geografisk placering og studievalg, fordelt på aldersgrupper

Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser om den geografiske placering af uddannelsen?

Kilde: Data fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2022-kohorten, og fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Spørgsmål: "Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser af den geografiske placering af uddannelsen?" (top 3). Figuren viser andelen, der i alt har svaret "Vigtigt" eller "Meget vigtigt" til tre af de udvalgte forhold, der spørges ind til i spørgsmålet, fordelt på aldersgrupper. Dette spørgsmål er stillet til alle studerende, der har svaret "Meget vigtigt" eller "Vigtigt" til spørgsmålet: "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Spørgsmålet er stillet til kommende studerende, der er tilbudt studieplads på en videregående uddannelse via KOT i august 2022. Resultaterne er vægtede efter populationen af kommende studerende, der er tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2022. N = 13.630.

Figuren viser, at studerende, der er 26 år eller ældre, adskiller sig fra de yngre aldersgrupper ved, at de klart angiver uddannelsens nærhed til deres nuværende bopæl som det vigtigste forhold ved uddannelsens geografi fulgt af jobmulighederne efter færdiggørelse af uddannelsen, mens de i mindre grad finder det sociale liv i byen, hvor uddannelsen ligger, vigtigt.

I alt 89 % af studerende, der er 26 år eller ældre, svarer, at nærheden fra deres nuværende bopæl til uddannelsens placering har været vigtig eller meget vigtig for dem i forbindelse med deres studievalg. Den tilsvarende andel blandt studerende i aldersgruppen 21-25 er 75 %, mens den er 74 % for studerende i aldersgruppen 16-20 år.

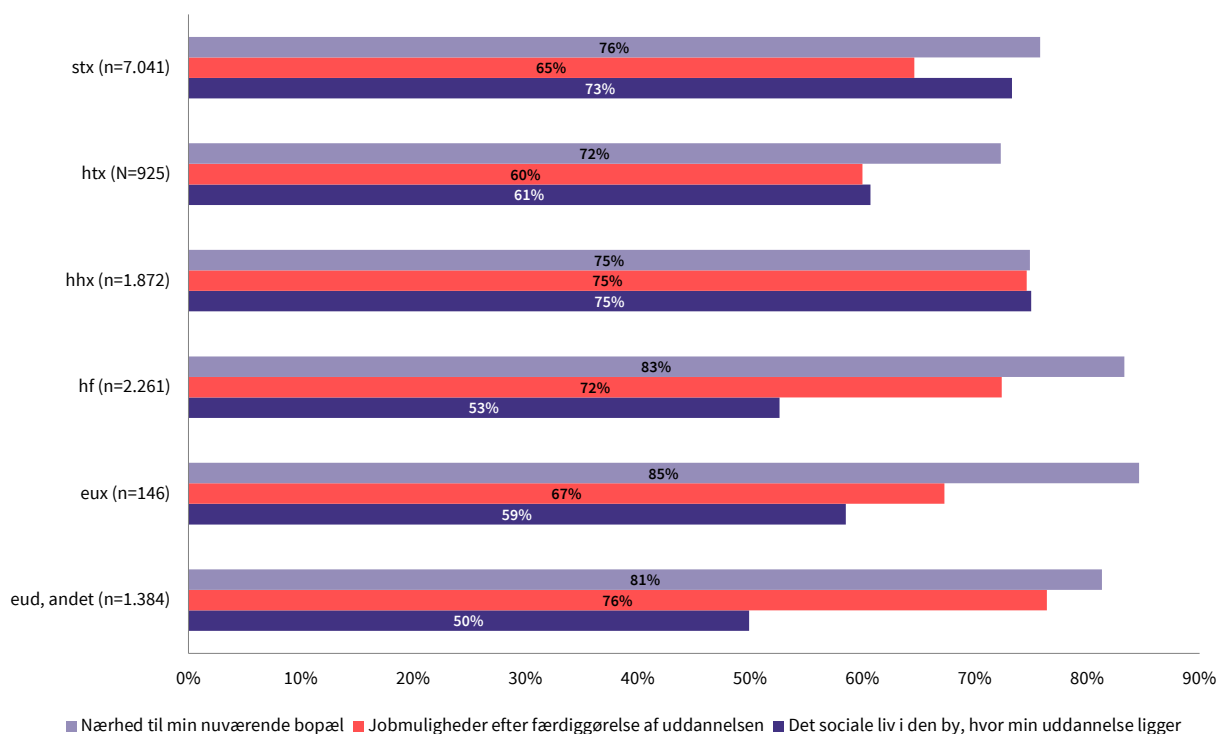
Nærhed til bopæl betyder meget for studerende fra eud, eux og hf

Figur 4 viser andelen af studerende fordelt på deres adgangsgivende eksamen, der har fundet de tre udvalgte forhold vigtige eller meget vigtige for deres overvejelser omkring uddannelsens geografiske placering i forbindelse med deres studievalg.

Figur 4

Geografisk placering og studievalg, fordelt på adgangsgivende eksamen

Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser om den geografiske placering af uddannelsen?

Kilde: Data fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2022-kohorten, og fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Spørgsmål: "Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser af den geografiske placering af uddannelsen?" (top 3). Figuren viser andelen, der i alt har svaret "Vigtigt" eller "Meget vigtigt" til tre af de udvalgte forhold, der spørges ind til i spørgsmålet, fordelt på adgangsgivende eksamen. Dette spørgsmål er stillet til alle studerende, der har svaret "Meget vigtig" eller "Vigtig" til spørgsmålet: "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Spørgsmålet er stillet til kommende studerende, der er tilbudt studieplads på en videregående uddannelse via KOT i august 2022. Resultaterne er vægtede efter populationen af kommende studerende, der er tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2022. N = 13.630.

Figuren viser, at studerende, der har en adgangsgivende eksamen fra enten eud, eux eller hf, adskiller sig fra de andre grupper af studerende ved, at de i højere grad har prioriteret uddannelsens nærhed til deres nuværende bopæl ifm. deres studievalg. Det samme gælder i lidt mindre grad jobmuligheder efter færdiggørelsen af uddannelsen, men modsat er det sociale liv i byen i mindre grad vigtig for studerende fra eud, eux og hf.

Fx viser figuren, at i alt 81-85 % af de studerende med en eud-, eux- eller hf-baggrund har angivet, at nærheden fra deres nuværende bopæl til uddannelsens placering har været vigtig eller meget vigtig for dem i forbindelse med deres studievalg. Blandt studerende med stx-baggrund er den tilsvarende andel 76 %. Omvendt angiver 73 % af de studerende med stx-baggrund, at det sociale liv i byen, hvor uddannelsen ligger, har været vigtigt eller meget vigtigt for deres overvejelser om, hvilket studie de skulle søge ind på. De tilsvarende andele for studerende med eud-, eux- eller hf-baggrunde er 50-59 %.

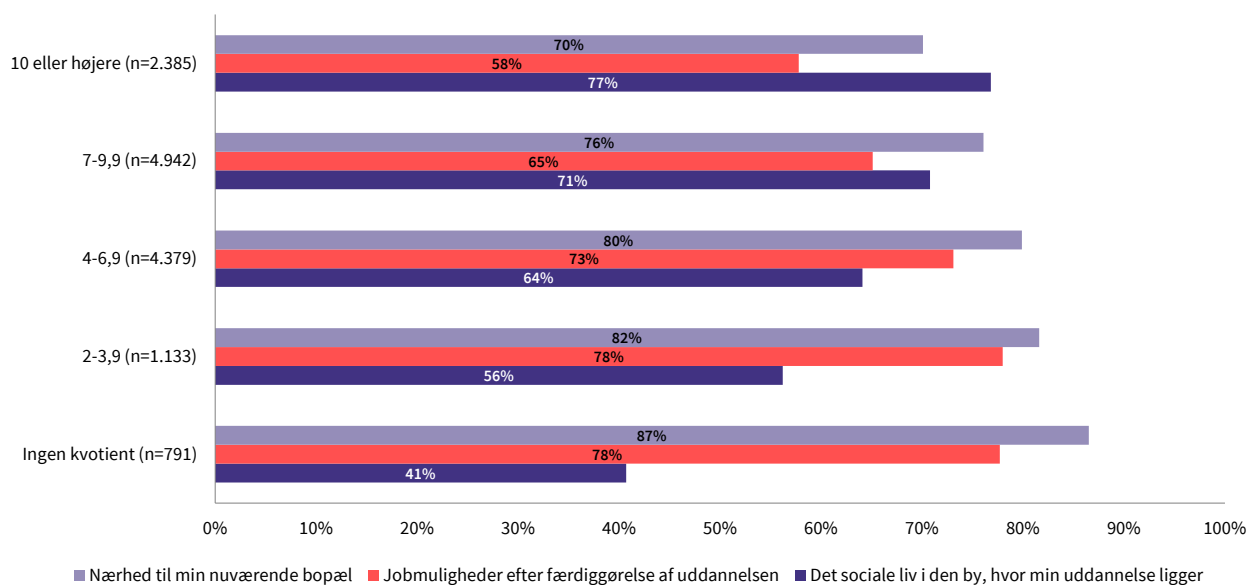
Studerende med høje karaktersnit fra gymnasiet prioriterer socialt liv i studiebyen højt

Figur 5 viser, hvordan de studerende vægter de udvalgte geografiske forhold for deres studievalg fordelt på deres gymnasiale karaktergennemsnit.

Figur 5

Geografisk placering og studievalg, fordelt på gymnasialt karaktergennemsnit

Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser om den geografiske placering af uddannelsen?

Kilde: Data fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2022-kohorten, og fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Spørgsmål: "Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser af den geografiske placering af uddannelsen?" (top 3). Figuren viser andelen, der i alt har svaret "Vigtigt" eller "Meget vigtigt" til tre af de udvalgte forhold, der spørges ind til i spørgsmålet, fordelt på gymnasialt karaktergennemsnit. Dette spørgsmål er stillet til alle studerende, der har svaret "Meget vigtig" eller "Vigtig" til spørgsmålet: "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Spørgsmålet er stillet til kommende studerende, der er tilbudt studieplads på en videregående uddannelse via KOT i august 2022. Resultaterne er vægtede efter populationen af kommende studerende, der er tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2022. N = 13.630.

Figuren viser, at de studerendes prioritering af de tre forskellige forhold synes forskellig, alt efter hvad deres karaktergennemsnit er. Tendensen er, at jo højere gymnasialt karaktergennemsnit, jo større andele vægter det sociale liv i den by, hvor uddannelsen ligger. Modsatte tendenser ses ift. begrundelserne og nærhed til nuværende bopæl og jobmuligheder efter endt uddannelse, hvor andelen er højere, jo lavere gymnasialt karaktergennemsnit de studerende har.

Figuren viser fx, at i alt 77 % af studerende med et karaktergennemsnit på 10 eller højere har angivet det sociale liv i byen som vigtigt eller meget vigtigt, mens forhold omkring nærhed til nuværende bopæl og jobmuligheder efter færdiggørelse af uddannelsen angives som vigtigt eller meget vigtigt af hhv. i alt 70 % og 58 %.

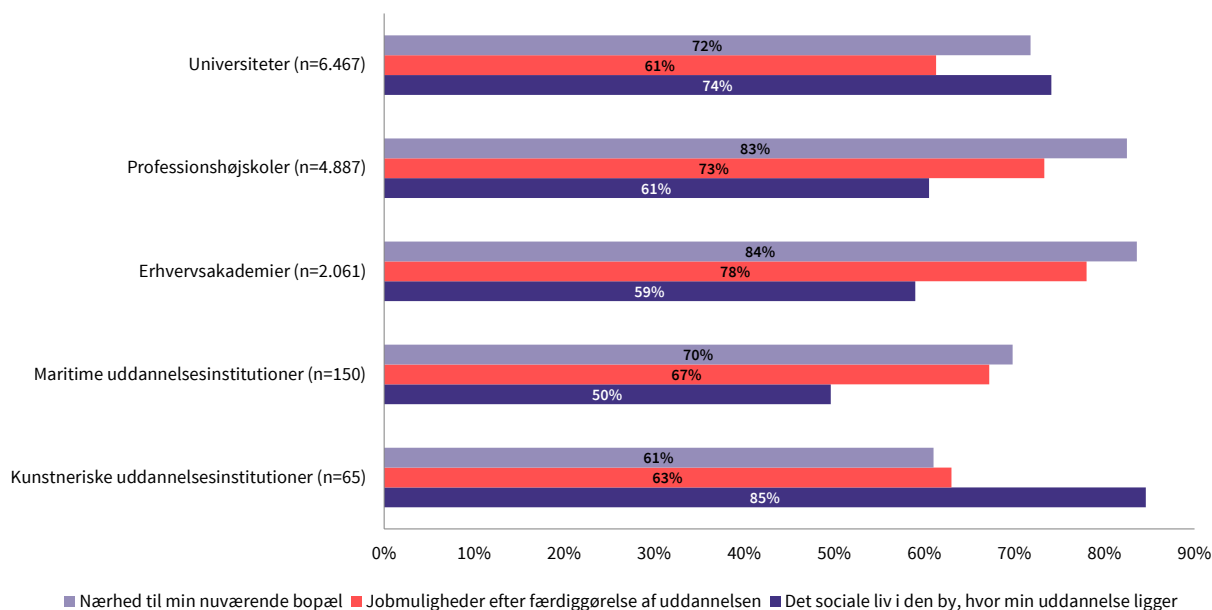
Jobmuligheder tæt på efter endt uddannelse er vigtigt for studerende på erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser

Figur 6 viser, hvordan studerende fra forskellige sektorer inden for de videregående uddannelser hver især vægter vigtigheden af de udvalgte geografiske forhold i forbindelse med deres valg af studie.

Figur 6

Geografisk placering og studievalg, fordelt på uddannelsessektorer

Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser om den geografiske placering af uddannelsen?

Kilde: Data fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2022-kohorten, og fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Spørgsmål: "Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser af den geografiske placering af uddannelsen?" (top 3). Figuren viser andelen, der i alt har svaret "Vigtigt" eller "Meget vigtigt" til tre af de udvalgte forhold, der spørges ind til i spørgsmålet, fordelt på uddannelsessektorer. Dette spørgsmål er stillet til alle studerende, der har svaret "Meget vigtigt" eller "Vigtigt" til spørgsmålet: "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Spørgsmålet er stillet til kommende studerende, der er tilbudt studieplads på en videregående uddannelse via KOT i august 2022. Resultaterne er vægtede efter populationen af kommende studerende, der er tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2022. N = 13.630.

Figuren viser, at studerende, der er blevet optaget på et erhvervsakademi- eller en professionshøjskole vægter deres jobmuligheder, efter de har færdiggjort uddannelsen, samt nærhed til nuværende bopæl, højt, mens de i mindre grad finder uddannelsesbyens sociale liv vigtigt for deres valg af uddannelse. Universitetsstuderende vægter i højere grad det sociale liv i uddannelsesbyen og i lidt mindre grad nærhed til nuværende bopæl og jobmuligheder i studievalget.

Figuren viser fx, at i alt 78 % af de studerende på erhvervsakademierne og i alt 73 % af studerende på professionshøjskolerne har angivet, at jobmuligheder efter uddannelsen har været vigtige eller meget vigtige for dem, mens dette kun er tilfældet for 61 % af de studerende på universitetsuddannelserne. Samtidig viser figuren, at i alt 59 % af de studerende på erhvervsakademierne og i alt 61 % af studerende på professionshøjskolerne har fundet det sociale liv i byen, hvor uddannelsen ligger, vigtigt eller meget vigtigt. På universiteterne er andelen 74 %.

I appendiksfigur 2 er den geografiske placering og studievalg fordelt på hovedområder.

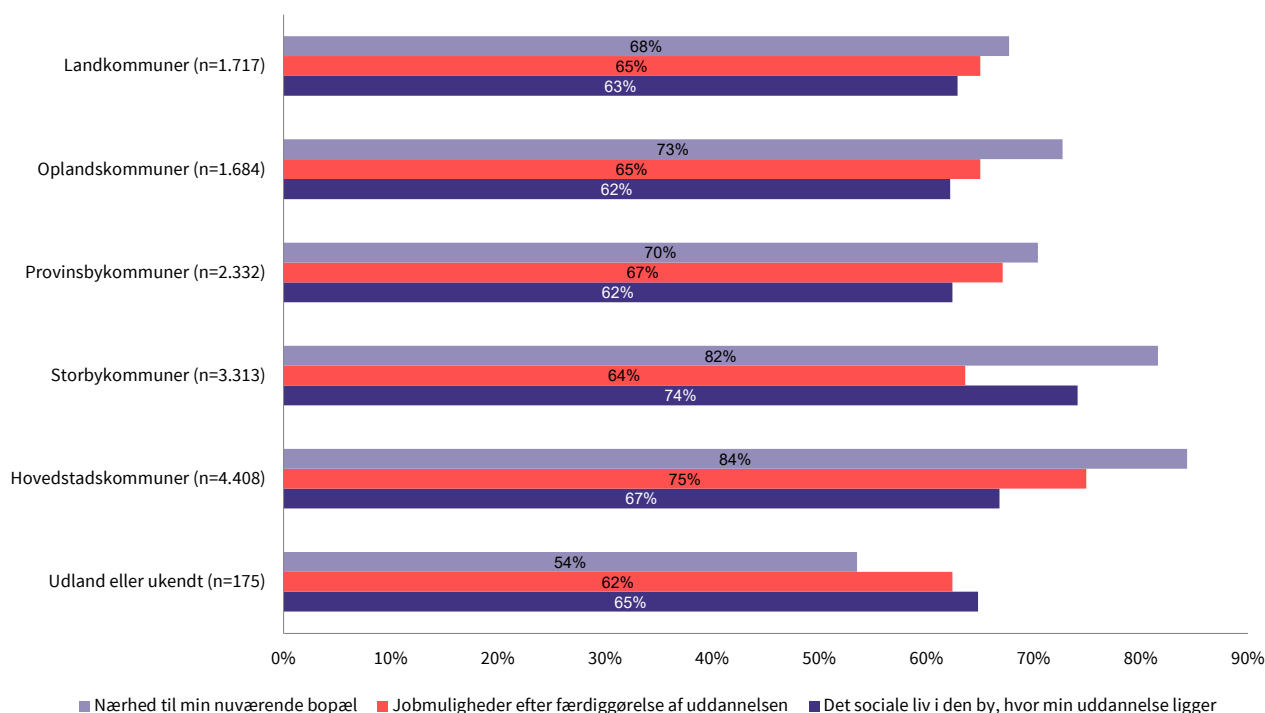
Studerende fra hovedstads- eller storbykommuner går oftere op i afstand fra bopæl til uddannelse

Figur 7 viser andelen af studerende fordelt efter deres bopælskommuner, der har angivet, at de udvalgte geografiske forhold har været vigtige eller meget vigtige for dem ift. deres studievalg.

Figur 7

Geografisk placering og studievalg, fordelt på bopælskommuner

Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser om den geografiske placering af uddannelsen?

Kilde: Kilde: Data fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2022-kohorten, og fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Spørgsmål: "Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser af den geografiske placering af uddannelsen?" (top 3). Figuren viser andelen, der i alt har svaret "Vigtigt" eller "Meget vigtigt" til tre af de udvalgte forhold, der spørges ind til i spørgsmålet, fordelt på bopælskommune. Dette spørgsmål er stillet til alle studerende, der har svaret "Meget vigtig" eller "Vigtig" til spørgsmålet: "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Spørgsmålet er stillet til kommende studerende, der er tilbudt studieplads på en videregående uddannelse via KOT i august 2022. Opdelingen af kommuner i de fem kategorier følger Danmarks Statistiks opdeling (<https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/kommunegrupper>). Resultaterne er vægtede efter populationen af kommende studerende, der er tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2022. N = 13.630.

Figuren viser, at studerende, der bor i en hovedstads- eller storbykommune, i højere grad går op i uddannelsens nærhed til deres nuværende bopæl, end det er tilfældet for studerende, der fx har bopæl i en landkommune.

Figuren viser fx, at i alt 84 % og 82 % af hhv. studerende fra hovedstadskommuner og studerende fra storbykommuner har angivet, at uddannelsens nærhed til de studerendes bopæl har været vigtig eller meget vigtig ifm. deres valg af uddannelse, mens dette kun gør sig gældende for i alt 68 % af de studerende, der er bosat i en landkommune.

Datagrundlaget og litteratur

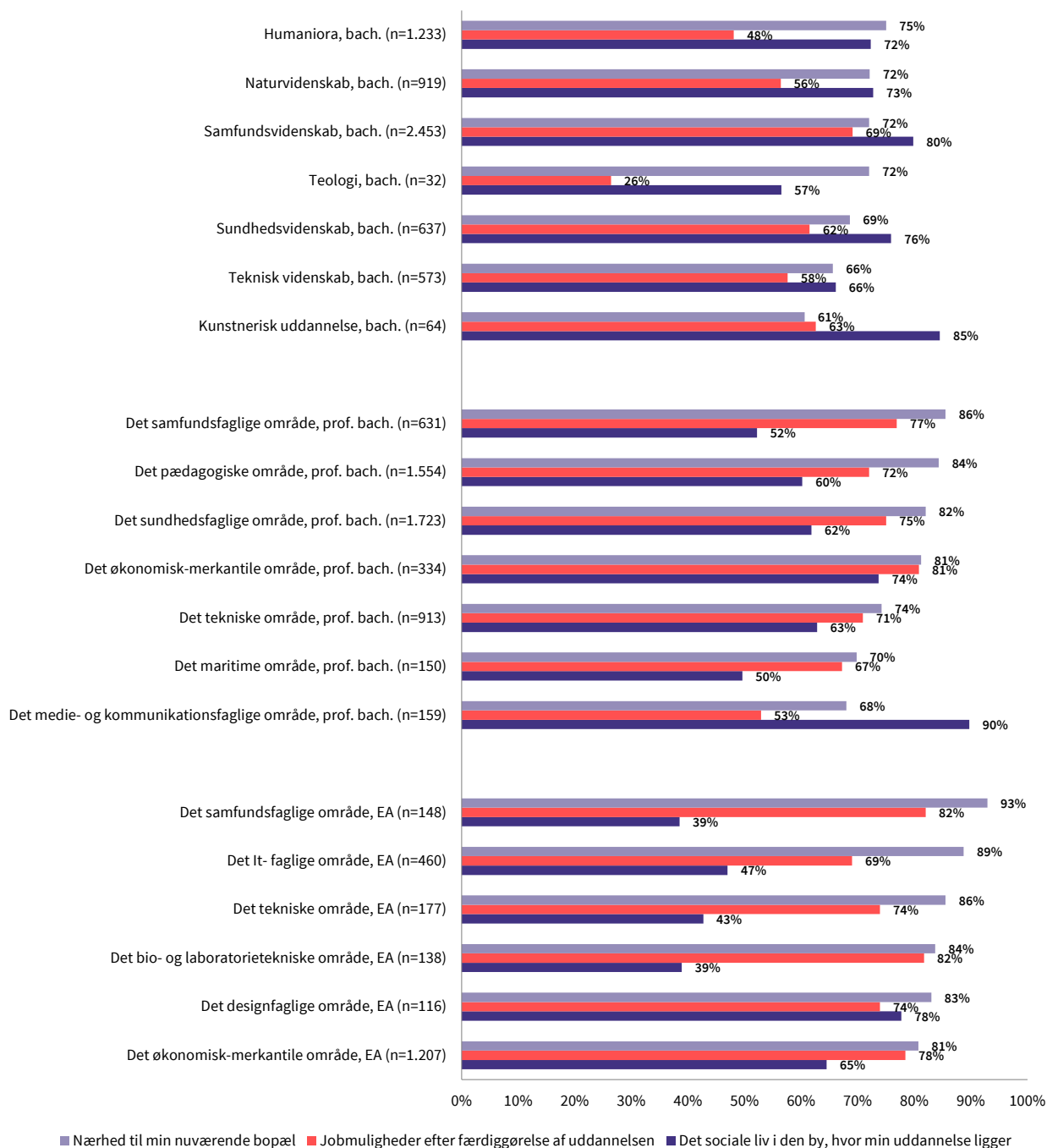
Analysen bygger på EVA's egne spørgeskemadata fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser samt data fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT). EVA's førsteårsundersøgelse er indsamlet i 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021 og 2022 og er en gentagen surveypanelundersøgelse med mellem to og fire spørgeskemaer i løbet af de studerendes første studieår. Data i dette notat stammer fra første spørgeskema sendt til 2022-årgangen, der blev gennemført i august 2022, dvs. umiddelbart inden studiestart. Der blev udsendt invitationer til alle studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i sommeren 2022. Samlet set blev der modtaget besvarelser fra 19.092 respondenter. Til spørgeskemabesvarelserne har vi på individniveau koblet data fra KOT. Analyserne er vægtede via propensity score-vægtning for at sikre, at analyseudvalget afspejler populationen bedst muligt. Vægtningen tager højde for skævheder i repræsentativiteten efter gymnasietype, gymnasiekarakterer, alder, køn, optagelsesprioritet og sektor.

EVA. (2023). *Valg og fravalg af it- og ingeniøruddannelser*. Holbæk. Danmarks Evalueringsinstitut.
<https://www.eva.dk/videregaaende-uddannelse/valg-fravalg-it-ingenioeruddannelser>.

Appendiksfigur 1

Geografisk placering og studievalg, fordelt på hovedområder

Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser om den geografiske placering af uddannelsen?

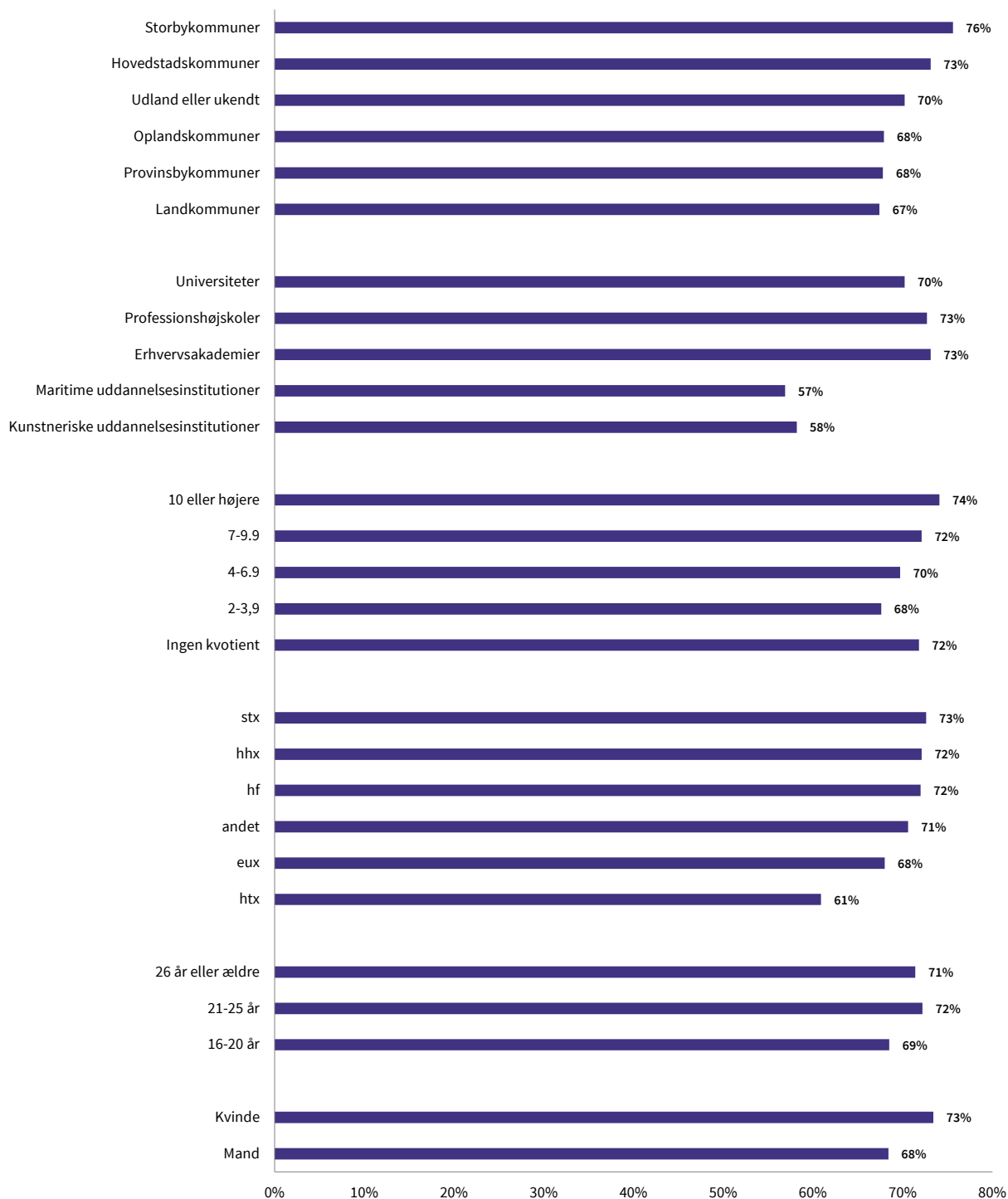
Kilde: Data fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2022-kohorten, og fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Spørgsmål: "Hvor vigtige var følgende forhold for dine overvejelser af den geografiske placering af uddannelsen?" (top 3). Figuren viser andelen, der i alt har svaret "Vigtigt" eller "Meget vigtigt" til tre af de udvalgte forhold, der spørges ind til i spørgsmålet, fordelt på uddannelsessektorer. Dette spørgsmål er stillet til alle studerende, der har svaret "Meget vigtigt" eller "Vigtigt" til spørgsmålet: "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Spørgsmålet er stillet til kommende studerende, der er tilbudt studieplads på en videregående uddannelse via KOT i august 2022. Resultaterne er vægtede efter populationen af kommende studerende, der er tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2022. N = 13.630.

Appendiksfigur 2

Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?

Fordelt på baggrundsvariable

Kilde: Data fra EVA's førsteårsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2022-kohorten, og fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT).

Note: Spørgsmål: "Hvor vigtig var uddannelsens geografiske placering for dit studievalg?". Figuren viser andelen, der i alt har svaret "Vigtigt" eller "Meget vigtigt" på spørgsmålet. Spørgsmålet er stillet til kommende studerende, der er tilbudt studieplads på en videregående uddannelse via KOT i august 2022. Resultaterne er vægtede efter populationen af kommende studerende, der er tilbudt en plads på de videregående uddannelser i 2022. N = 19.092.